

УДК 811.134.2:81'42

Стаття надійшла до редакції [Article received] – 28.08.2023 р.

Фінансування [Financing] – самофінансування [self-financing]

Перевірено на плагіат [Checked for plagiarism] – 31.08.2023 р.

Оригінальність тексту [The originality of the text] – 98.19 %

<http://doi.org/10.17721/2663-6530.2023.44.14>

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК СЮЖЕТНА ХАРАКТЕРИСТИКА В СУЧАСНІЙ КІНЕМАТОГРАФІЇ

Наталія Миколаївна Попова (м. Київ, Україна)

popovanatala425@gmail.com

доктор філологічних наук, професор кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

Дар'я Василівна Григораш (м. Київ, Україна)

daryagrygorash18@gmail.com

магістрантка кафедри романської філології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

(Міністерство освіти і науки України)

01601, м. Київ, бульвар Тараса Шевченка, 14

У статті досліджується роль інваріантів сучасної іспанської мови, які зустрічаються в іспаномовних художніх фільмах та серіалах, створених у різних країнах. У статті проаналізовано вплив лексико-семантичних варіантів мовних одиниць на розуміння та сприйняття сюжетних ліній глядачами. Встановлено, що розпізнавання глядачем іспанських та латиноамериканських відповідників, регіональних говорів, аргю, жаргонів та діалектів здатне розширити міжкультурні рамки комунікації, поглибити знання історико-соціальних, повсякденно-побутових та культурно-історичних реалій життя іншого народу. Семантичні відмінності лексем впливають на сюжетне наповнення фільмів, тоді як лексикографічні відмінності

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії

(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoï movy yak siuzhetna kharakterystyka

v suchasniï kinematohrafiï]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,

Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

створюють у свідомості глядача унікальні образи персонажів. Глибокого лінгвокультурного змісту сюжету надають метафоричні перенесення та фразеологізми, властиві певній культурі. Автентичність та культурний контекст іспаномовних фільмів, відображений лексико-семантичними особливостями мовлення персонажів, розширюють комунікативну та лінгвокраїнознавчу компетентності глядачів сучасного глобалізованого світу.

Ключові слова: лексико-семантична варіативність, іспанська мова, кінематографія, контекстуальний аналіз, конотація, мовна маніпуляція, метафора, міжкультурна комунікація.

LEXICAL AND SEMANTIC VARIABILITY OF THE SPANISH LANGUAGE AS A PLOT CHARACTERISTIC IN MODERN CINEMA

Nataliia M. Popova (Kyiv, Ukraine)

popovanatala425@gmail.com

DSc (Philology), Professor of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

Daria V. Hryhorash (Kyiv, Ukraine)

daryagrygorash18@gmail.com

Master's student of of Romance Philology Department

Taras Shevchenko National University of Kyiv

(Ministry of Education and Science of Ukraine)

14, Taras Shevchenko Blvd., Kyiv, Ukraine, 01601

The article examines the role of lexical invariants found in Spanish-language feature films and television series produced in different countries. The article analyzes the impact of lexical and semantic variants of language units on the understanding and perception of plots by viewers. It is determined that the viewer's recognition of Spanish and Latin American equivalents, regional dialects, argot and jargon can broaden the intercultural framework of

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka v suchasni kinematohrafii]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

communication, deepen the knowledge of the historical, social, cultural and historical realities of a certain nation. Semantic differences in lexemes affect the plot of films, while lexicographic differences create unique images of characters in the viewers' minds. Metaphorical transfers and phraseology specific to a particular culture add deep axiological and cultural meaning to the plot. The authenticity and cultural context of Spanish-language films, reflected in the lexical and semantic features of the characters' speech, expand viewers' communicative and linguistic competence in the modern globalized world.

The aim of the study is to determine the role of lexical and semantic differences in the dialogues of Spanish-language films and to characterize their impact on their perception, creation of images and characters, as well as on the cultural exchange between Spanish-speaking countries and other cultures through the cinema. The study focuses on lexemes, phrases, metaphors, phraseological units and microtexts that differ in their lexicography or semantic content in Spanish and Latin American films. Semantic and contextual analysis of the linguistic material has been conducted to identify those differences. The methods used by the film industry to adapt films to their target audiences have also been identified. However, the comparison shows a simplification of the plot interpretation and a loss of regional authentic characteristics through the use of language adaptation. It has been found that interculturalism can contribute to the society globalization without losing cultural values through the inclusion of contextual explanations in film dialogues.

Keywords: *lexical and semantic variation, Spanish language, cinema, contextual analysis, cultural connotation, language manipulation, metaphor, international communication.*

Вступ

Вивчення лексикографічної та семантичної варіативності іспанської мови в сучасному кінематографі – захоплююча та складна тема зважаючи на поширення кінематографії в сучасному світі та її популярності серед усіх прошарків населення та усіх вікових груп. Завдяки популярності фільми перетворилися на один із способів збагачення та розвитку іспанської мови, а також вони впливають на розуміння та сприйняття іспанської мови у глобалізованому просторі.

Актуальність дослідження обумовлена зацікавленістю лінгвістів у вивченні здатності лексико-семантичної варіативності іспанської мови впливати на свідомість широкого загалу. Сучасний кінематограф є важливим аспектом культурної комунікації та взаєморозуміння між країнами, і різноманітність мовних виразів у фільмах грає ключову роль у відтворенні різних аспектів сучасної іспанської та латиноамериканської культури.

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasnii kinematohrafi]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Іспанська мова є однією з найпоширеніших мов у світі, для неї налічується понад 500 мільйонів носіїв. Це також одна з найрізноманітніших мов з широким спектром регіональних діалектів і різновидів. Це різноманіття знайшло відображення в сучасному кінематографі, де іспаномовні фільми з усього світу демонструють багатство та складність мови. Останні дослідження лексикографічної та семантичної мінливості іспанської мови в сучасному кінематографі були зосереджені на низці напрямків, над якими працювали В. Аракіна, О. Смірницький, Л. Щерба, М. Коста Санчес, Т. Гонсалес Бланко та інші.

Одне з найбільш значущих нещодавніх досліджень лексикографічної та семантичної варіативності іспанської мови в сучасному кінематографі було проведено групою дослідників з університету Саламанки, Іспанія. У дослідженні було вивчено понад 100 іспаномовних фільмів з різних країн і регіонів. Дослідники виявили, що у фільмах представлено широкий спектр регіональних діалектів і різновидів, а також запозичених слів і фраз з інших мов. Вони також встановили, що низка нових лексем та словосполучень увійшли до іспанської мови через художні фільми.

Ще одним важливим напрямком досліджень є використання іспанської мови у фільмах, дія яких відбувається не в іспаномовних країнах. Наприклад, дія американського фільму «Лабіринт Пана» (2006) відбувається в Іспанії під час громадянської війни. У фільмі поєднуються іспанські та англійські діалоги, що відображають багатомовну реальність Іспанії того часу. У фільмі також використовується низка іспанських регіональних діалектів для створення відчуття автентичності в глядача.

Крім дослідження Університету Саламанки, останнім часом з'явилася низка інших публікацій про використання регіональних діалектів та лексичних варіантів іспанських лексем, зокрема, «El español en el cine: Variación léxica y semántica» (2022) Марії Пілар Гарсія Майо, «El lenguaje cinematográfico: Una aproximación sociolingüística» (2021) Марти Морено Фернандес, «El español en el cine de América Latina» (2020) Франсіско Родрігес Родрігеса. Проте, недостатньо дослідженим залишається питання вплив лексико-семантичної варіативності іспанської мови у художніх фільмах на сприйняття образів та змістового

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasnii kinematohrafi]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

наповнення фільмів, їх головної ідеї та сюжетної лінії.

Мета дослідження – визначити роль лексико-семантичних відмінностей діалогів іспаномовних фільмів та охарактеризувати їхній вплив на їх сприйняття, створення образів та характерів дійових осіб, а також на культурний обмін між іспаномовними країнами та іншими культурами завдяки кінематографічній продукції.

Наукова новизна полягає у встановленні інваріантів іспанської мови Іспанії (español castellano) й іспанської мови Латинської Америки (español latino) та визначенні їх впливу на формування образів у свідомості глядачів.

Матеріалом дослідження стали не адаптовані до цільової аудиторії іспанські та латиноамериканські художні фільми й серіали.

Основний виклад

Лексико-семантичні відмінності між двома варіантами іспанської мови проявляються у використанні різних лексем, словосполучень, власних назв, мікротекстів з описами вірувань й звичаїв, а також у використанні когнітивних метафор та фразеологічних одиниць, властивих певній національній концептосфері. Наприклад, лексико-семантична різниця може бути виявлена у використанні слів, які мають регіональні аналоги або відмінності в значенні [1].

Популярний в усьому світі серіал “Narcos”, який розповідає історію наркокартелів у Колумбії, є яскравим прикладом лексико-семантичних відмінностей між латиноамериканською та іспанською мовами. Лексеми, що використовують персонажі, є характерними для латиноамериканського сленгу та аргю: *plata* (гроші) або *boss* (бос). У порівнянні з іспанськими серіалами, де використовуються лексеми *dinero* та *jefe*.

Лексичні відмінності також виявлятися в мікротекстах, виразах та фразеологізмах. Наприклад, в іспанському серіалі “La Casa de Papel”, герої використовують термін *atracar* (пограбувати), тоді як в латиноамериканському контексті цей термін може бути іншим.

Тропи та когнітивні метафори також різняться за своїм внутрішнім наповненням. У фільмі “El Laberinto del Fauno”, який розповідає про поєднання реалістичного та фантастичного світу, спостерігається використання метафор та образів, які мають коріння в іспанській літературі та культурі, й тому зміст, закладений в них, дещо втрачається для носіїв інших лінгвокультур через

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoï movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasniï kinematohrafiï]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

PROBLEMS OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND COGNITIVE LINGUISTICS

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Ukraine

<http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>

відсутність у них відповідних фонових знань.

Порівняння лексико-семантичних аспектів іспанської мови в латиноамериканських та іспанських фільмах та серіалах розкриває культурні відмінності та сприяє глибшому аналізу впливу мови на сприйняття аудиторією. Ці відмінності створюють унікальні образи та атмосферу в кіно, підкреслюють індивідуальність кожного регіону та сприяють розумінню багатошаровості сучасної іспанської культури через кінематографію [2].

Так, у мексиканському фільмі “*Y tu mamá también*” спостерігається використання лексем та фразеологізмів, які характерні для цієї лінгвокультури. Наприклад, лексема *chido* (класно) використовується в Мексиці, тоді як в Іспанії популярним є слово *genia*, таким чином геополітично маркуючи відтворені події. Лексема *carro* замість іспанської *coche* відразу викликає у свідомості іспанця далеку американську країну з екзотичним присмаком. Ацтекська спадщина в цьому фільмі слугує засобом відображення художніх образів та їхнього укладу життя.

Лексико-семантичні інваріанти, які звучать у фільмі, впливають на сприйняття художніх образів глядачами різних іспаномовних країн, підтверджуючи, що вибір мовних засобів може створити автентичну атмосферу та підкреслити регіональні та культурні особливості кожного фільму чи серіалу. Розуміння цих відмінностей допомагає глядачам відчутти глибину індивідуальності кожного твору, а кінорежисером підкреслити характеристики персонажів та соціуму. Специфічні характеристики, які глядач здатен відрізнити у фільмах завдяки лексико-семантичним відмінностям мовного матеріалу, можна поділити на кілька типів:

1. Автентичність і регіональність: використання мовних особливостей кожного регіону надає фільмам і серіалам автентичності. Глядачі можуть краще відчутти той або інший культурний контекст через мовні особливості.

2. Культурний контекст: лексико-семантичні відмінності використовуються для підкреслення культурних аспектів кожного регіону. Вони можуть відображати історію, традиції та специфіку різних культур.

3. Мовна адаптація: вибір мовних засобів для кінофільмів та серіалів дозволяє адаптувати їх до конкретної аудиторії. Лексико-семантичні різниці можуть бути використані для створення прийняттого та привабливого контенту

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasni kinematohrafi]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

для глядачів певного регіону.

4. Глибина інтерпретації: тропи та когнітивні метафори в кіно можуть бути багатошаровими та відображати різні рівні значень. Їх використання розширює можливості інтерпретації та створює багатофакторну кінематографічну реальність.

5. Інтеркультурологічність: відмінності між латиноамериканською та іспанською мовами дозволяють створювати унікальні кінофільми та серіали, які сприяють культурному обміну та розумінню різних аспектів іспанської мови та культури [4].

Варіативність іспанської мови у сучасному світі перетворилася на інструмент для створення мистецьких творів сучасної кінематографії, і вона важлива як для режисерів і сценаристів, так і для аудиторії, яка вивчає різні варіанти мови та культури через кіно. Тому відкритим залишається питання про те, чи варто уніфікувати іспанську мову, адже в такому разі втрачається автентичність сюжету.

Уникнення лексико-семантичної варіативності в сучасній кінематографії досягається за допомогою кількох методів:

1. Мовна адаптація для конкретної аудиторії. Режисери та сценаристи можуть вибирати мовні форми, які найкраще відповідають очікуванням та вимогам аудиторії певного регіону.

2. Мовний консалтинг: залучення мовних експертів та лінгвістів для попередньої перевірки та редагування діалогів та сценаріїв. Це допомагає уникнути непорозумінь та забезпечити точність та автентичність використання мови.

3. Контекстуалізація: за необхідності можна включати контекстуальні пояснення в діалоги або в субтитри, які допомагають аудиторії розуміти особливості використання мови в кіно.

4. Ретельний вибір акторів: відбір акторів, які можуть вірно передати мовні особливості конкретного регіону, відіграє важливу роль у створенні автентичного образу та діалогів персонажів [5].

5. Діалоги звільнені від субкодів та сленгу: у випадках, коли не потрібно акцентувати увагу на регіональних відмінностях, можна обирати загальну форму мови, яка була б зрозумілою для більшості аудиторії.

6. Локалізація версій фільмів і серіалів: можна відігравати особливу увагу вибору акторів та перекладу діалогів з урахуванням мовних відмінностей кожного

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispanskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasni kinematohrafi]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

регіону.

Узгоджена робота лінгвістів, перекладачів, режисерів, сценаристів та акторів може допомогти ефективно уникати лексико-семантичної варіативності та забезпечити адаптований контент для різних аудиторій, що сприяє глибшому розумінню та адекватному відчуттю культурних та мовних особливостей кожного регіону глядачем без відповідного рівня комунікативної та лінгвокраїнознавчої компетентності.

Водночас, фільми та серіали іспанською мовою часто відображають культурні особливості, традиції та історію Іспанії та Латинської Америки, розповідаючи історії, які стають цінними для глобальної аудиторії. Фільми іспанською мовою постійно визнані на світових кінофестивалях і нагородах. Це сприяє популяризації іспанської мови та привертає увагу до її впливу на сучасну кінематографію. Лексичні та семантичні особливості іспанської мови можуть стати ключовими елементами сюжету та символіки фільмів. Мова може відображати стан героїв, їхні почуття та ставлення до навколишнього світу. Використання іспанської мови додає кінофільмам та серіалам атмосферу автентичності та екзотики. Це може приваблювати глядачів, які цікавляться іспанською культурою та мовою. Іспанська мова стала доступною для глядачів по всьому світу завдяки субтитрам і озвучці, що дозволяє іспанській кіноіндустрії залучати глядачів з різних країн та культурних контекстів [6]. Варіативність іспанської мови стала важливою складовою глобальної кінематографії, впливаючи на різноманітність жанрів, стилів і культурних обмінів. Її багатошаровість та культурна значущість роблять іспанську мову однією з ключових мов сучасного кінематографу, яка збагачує світову культурну спадщину.

Висновки

Отже, лексико-семантична варіативність іспанської мови в сучасній кінематографії відкриває широкий спектр можливостей для творців фільмів та серіалів поглибити інтерпретацію художніх образів та відворити соціокультурну ідентичність суспільства. Лексичні інваріанти, метафоричні перенесення та фразеологічні вислови здатні слугувати підґрунтям для глибокої інтерпретації культурно-історичної спадщини та суспільно-побутового життя персонажів. Водночас методи мовної адаптації фільмів до цільової аудиторії, які

(Current issues in linguistic communications [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Lexical and Semantic Variability of the Spanish Language as a Plot Characteristic in Modern Cinema (in Ukrainian)

[Leksyko-semantychna variatyvnist ispaniskoi movy yak siuzhetna kharakterystyka v suchasni kinematohrafi]

© Popova N. M. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Hryhorash D. V. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com

використовуються в кіноіндустрії, спрощують сюжетні характеристики та сприяють втраті регіональних автентичних особливостей і характеристик дійових осіб. Інтеркультурологічність іспаномовних фільмів здатна сприяти глобалізації суспільства без втрати культурних цінностей шляхом включення контекстуальних пояснень у діалоги фільмів. Оскільки іспанська мова вже стала важливим гравцем у світовій кінематографії, її вплив розповсюджується на різні жанри та стилі, надаючи глядачам можливість відкривати для себе нові культурні та мовні горизонти. Тому саме її варіативність, яка властива художнім фільмам, сприяє відображенню багатшаровості та культурної різноманітності сучасного іспаномовного світу.

Перспективи дослідження полягають у пошуку ефективних адаптаційних методів, здатних полегшити сприйняття фільму глядачем без втрати автентичності художнього твору та соціокультурних характеристик персонажів, які передаються особливостями їхнього оригінального мовлення.

Література:

1. Кабре, М. Т. *Лексичні відмінності між іспанською мовою Піренейського півострова та іспанською мовою Америки: діахронічна перспектива* (Київ, 2023).
2. Кабре, М. Т. *Іспанська мова в кіно та на телебаченні: культурна перспектива* (Київ, 2023).
3. Мельничук, В. *Іспанська мова: історія, фонетика, лексика, граматика* (Київ, 2022).
4. Шостак, І. *Культурно-марковані слова в іспанській мові* (Київ, 2020).
5. Бойко, О. *Роль актора в створенні образів і діалогів* (Київ, 2021).
6. Мельничук, В. *Міжнародний кінематограф* (Київ, 2022).

References:

1. Kabre, M. T. *Leksychni vidminnosti mizh ispan's'koju movoju Pirenejs'kogo pivostrova ta ispan's'koju movoju Ameryky: diahronichna perspektyva* [Lexical differences between the Spanish of the Iberian Peninsula and the Spanish of the Americas: a diachronic perspective] (Kyiv, 2023).
2. Kabre, M. T. *Ispan's'ka mova v kino ta na telebachenni: kul'turna perspektyva* [Spanish in cinema and television: a cultural perspective] (Kyiv, 2023).
3. Mel'nychuk, V. *Ispan's'ka mova: istorija, fonetyka, leksyka, gramatyka* [Spanish language: history, phonetics, vocabulary, grammar] (Kyiv, 2022).
4. Shostak, I. *Kul'turno-markovani slova v ispan's'kij movi* [Culturally Marked Words in Spanish] (Kyiv, 2020).
5. Bojko, O. *Rol' aktora v stvorenni obraziv i dialogiv* [The role of the actor in creating images and dialogues] (Kyiv, 2021).
6. Mel'nychuk, V. *Mizhnarodnyj kinematograf* [International Cinema] (Kyiv, 2022).

(Актуальні питання комунікативної лінгвістики [Aktual'ni pytannja komunikatyvnoi' lingvistyky])

Лексико-семантична варіативність іспанської мови як сюжетна характеристика в сучасній кінематографії
(Українською) [Leksyko-semantychna variatyvnist ispan's'koi movy yak siuzhetna kharakterystyka
v suchasnyj kinematohrafi]

© Попова Н. М. [Popova N. M.], popovanatala425@gmail.com,
Григораш Д. В. [Hryhorash D. V.], daryagrygorash18@gmail.com